

destanden taber Lønder Guld, fordi de nu maae betale i Fæsteydelsler af alle Slags meget Mere, end de betalte for 10 Aar siden, og at dette er en stor Uret imod Bondestanden, saa er det en Usandhed; thi naar Landets Producter stige til det Dobbelte, saa skal Fæsteydelsen, som et Bederlag for Landproducterne, — ikke stige til Renten af den fulde Kjøbesum — men den skal følge i Forhold, og naar man nu med stor Bitterhed omtaler en enkelt Fæstet-auction, saavidt jeg veed over en Gaard, der var reent ledig, hvad er det saa Andet, end at den viser os, at der var 4, 5 eller 6 Mand, som vilde betale Saameget for den Gaard, og hvor kan man være saa taabelig at troe, at man ved Declamationer i Skrift eller Tale kan gjendrive hver Dags Erfaring, hvor kan man troe, at, naar den, der har kjøbt en Gaard ved frivilligt Salg, saaledes som Godseierne i Almindelighed sælge den, giver en vis Sum, og kort efter sælger den for over det Dobbelte — jeg vil f. Ex. nævne en Sum, som jeg selv håndelsesviis veed, at der er givet for et Sted, nemlig 1800 Rd., og som, naar jeg saa lægger den hele Rentegodtgjørelse for Besiddelsesiden til, stiger til høist 2799 Rd., det er mathematisk udregnet, og det samme Sted betales da 3 Maanedøer efter med 5000 Rd., — hvor kan man da troe, at det hjælper noget, at man siger: alt det er Intet, Bondestanden lider Uret, den betaler altfor meget. Nei, Sagen har tabt derved, at man ikke i dette Forhold vil give Sandheden, hvad Sandhedens er. Naar vi tage Fæsteydelserne i deres Heelhed, saa ere de efter min Overbeviisning stegne meget betydeligt, men, naar man sammenligner Fæsteydelsen med Renterne af Kjøbesummen paa det samme Sted, saa naaer den Første ikke det Halve af Renten. Lad os regne 6 pCt. — det er forøvrigt en høi Procent — af Indfæstning, — man beregner paa Domainegodset Indfæstningscapitalen til 143 Rd. — men lad os tage 6 pCt. og saa regne alle Præstationer af hvad Slags de ere, og lad os saa see, hvad en Selveiergaard ved Siden af, af selv samme Bessaffenhed er betalt med, saa skal Enhver see at Fæsteydelsen, som sagt, dog staaer langt lavere end Renten af Salgsverdien. Det er Sandheden, navnlig paa de meget store

Godser, hvor Fæstet er endnu ringere, hvor man holder sig endnu mere til det Gamle; Godseieren siger: jeg vil notes med meget mindre Rente, men jeg vil beholde min Eiendom, jeg vil lade de Familier, der ere der, sidde for et Bedderlag, for hvilket de paa ingen Maade kunde kjøbe saadanne Eiendomme eller bruge saadanne Eiendomme, som Forpagtere eller paa anden Maade som Brugshavere, hvis Alt var Selveiendom; — men jeg vil ikke af med min Eiendom, og skal jeg, saalænge som jeg saaledes beholder mine Fæstere, saalænge jeg ikke tager Mere, skal jeg da med Magt stilles fra min Eiendom, er der nogen Grund, selv i Fæstestandens Interessse, derfor?

Dertil kommer endnu, mine Herrer, en ganske anden og ganske særegen Betragtning, en Betragtning, som er fremkommen nu i de sidste 2—3 Aar, nemlig den, at vi leve i en Tid, hvor Pengene næsten hver Dag synke i Vardi, medens vi see en Eiendom i uforandret Stand, og det ikke her alene, men rundt om i Verden, betales, som det hedder, med flere Penge, det vil stige med Penge, der ere mindre værd; og, medens al Eiendom staaer saaledes, forlanger man, at nu skal hele denne store Masse af Eiendomme gaae ud fra det Eiendomsforhold, hvori de staae, og der skal tages Penge for dem; see, det er ogsaa en Betragtning, som i dette Dieblik indvirker paa Forholdene i en betydelig Grad. Naar der da desuagtet sælges Saameget, som der gjør, saa forekommer det mig ganske naturligt, og saa maae selve Modstanderne kunne erkjende det Naturlige deri, at man af disse forffjellige Grunde modsætter sig Evangsloven. Jeg skal ikke indlade mig paa at gjøre Rede for, hvilke Grunde der bevæge den eller hiin Mand, ei heller de enkelte Medlemmer af Hans Majestats Ministerium, men det er naturligt, at Evangsloven maa findes utilraadelig.

Der er andre Grunde, som jeg, selv for mit personlige Bedkommende, vil tillade mig at fremsøre imod dette foreliggende Lovudkast, som jeg ikke før har været kaldet eller havt Leilighed til officielt, navnlig som Minister, at udtale. Der er en Hovedsætning i Udcastet, som jeg slet ikke kan see nogen retlig Grund